

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

SOME ASPECTS OF INTERNAL AUDIT OF CASH TRANSACTIONS AT ENTERPRISES

УДК 657.6

Семенець А.О.

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та економічного аналізу Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

Шум М.А.

к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку, аудиту та економічного аналізу Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

Брянцева Д.Є.

студентка Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету

Статтю присвячено особливостям внутрішнього аудиту касових операцій під час розрахунків готівкою і платіжними картами. Уточнено, що під час внутрішнього аудиту касових операцій на підприємствах сфери торгівлі, громадського харчування та послуг на відміну від інших підприємств виникає нагальна потреба в перевірці операцій за платіжними картками спільно з касовими операціями. Розглянуто джерела отримання аудиторських доказів, тести засобів контролю, аналітичні процедури. Обґрунтовано необхідність розгляду планових робіт та аудиторських процедур під час первинного аудиту. Проведено аналіз ризиків суттєвого викривлення інформації у внутрішній, бухгалтерській, фінансовій звітності в частині касових операцій. Розглянуто особливості оцінки системи внутрішнього контролю під час внутрішнього аудиту касових операцій. Досліджено актуальні питання обліку і внутрішнього аудиту касових операцій на підприємствах України в сучасних умовах.

Ключові слова: внутрішній аудит, касові операції, готівка, платіжні картки, підприємство.

Статья посвящена особенностям внутреннего аудита касовых операций при расчетах наличными деньгами и платежными картами. Уточнено, что при внутреннем аудите касовых операций на предприятиях сферы торговли, общественного питания и услуг в отличие от других предприятий возникает острая необходимость в проверке операций по платежным картам совместно с касовыми операциями. Рассмотрены источники получения аудиторских доказательств, тесты средств контроля, аналитические процедуры. Обоснована необходимость рассмотрения плановых работ и аудиторских процедур при первичном аудите. Проведен анализ рисков существенного искажения информации во внутренней, бухгалтерской, финансовой отчетности в части касовых операций. Рассмотрены особенности оценки системы внутреннего контроля при внутреннем аудите касовых операций. Исследованы актуальные вопросы учета и внутреннего аудита касовых операций на предприятиях Украины в современных условиях.

Ключевые слова: внутренний аудит, касовые операции, наличные деньги, платежные карты, предприятие.

The article is devoted to the peculiarities of internal audit of cash transactions in cash and payment cards. The purpose of the article is to analyze the specifics of internal audit of cash transactions, the methodology of internal audit, the risk of information distortion in accounting (financial) reporting on cash transactions and the development of proposals to improve the organization of internal audit of cash operations at enterprise. In order to effectively conduct an internal audit of cash transactions, the auditor needs to conduct a high-quality, high-level planned work. The result of the work is the preparation and approval of the audit plan and program. In preparing the planning documents, the following factors are taken into account: the enterprise's activities and its scope; personnel composition, its qualifications and movement; information about previous checks and their results; internal control and audit system; accounting system and accounting policies; risk boundaries of certain activities; materiality and acceptable risks; the nature and extent of audit procedures; coordination and direction of work of members of the audit team; current and final quality control of the work performed and other aspects. It was clarified that in the internal audit of cash transactions at the enterprises of trade, catering and services, unlike other enterprises, there is an urgent need to check the operations with payment cards together with cash transactions. Sources of audit evidence, tests of controls, analytical procedures were considered. The necessity of considering the planned work and audit procedures during the initial audit was justified. Performing analytical procedures, the auditor checks whether the company complies with the requirements for registration of the book of accounting of settlement operations. Deviations from these standards indicate a low efficiency of the internal control system and the risks associated with it. An analysis of the risks of material misstatement of information in the internal, accounting, financial reporting regarding cash transactions has been carried out. The features of the assessment of the internal control system for internal audit of cash transactions were considered. The paper explores current issues of accounting and internal audit of cash transactions at Ukrainian enterprises in modern conditions.

Key words: internal audit, cash transactions, cash, payment cards, enterprise.

Постановка проблеми. Під час внутрішнього аудиту бухгалтерської (фінансової) звітності аудитор висловлює думку про її достовірність у всіх суттєвих аспектах, у тому числі щодо показників, що містять сальдо рахунків, груп однотипних операцій, які розкривають інформацію про касові операції, представлені у складі грошових коштів. Нині економічні суб'єкти в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності поряд із традиційними касовими операціями активно використовують нові форми розрахунків, такі як платіжні картки, які використовуються фізичними особами під час здійснення оплати за придбані товари, отримані послуги, роботи, переказу грошей тощо. Для здійснення розрахунків деякі підприємства

використовують корпоративні картки, які видаються клієнтам, із попереднім зарахуванням на них грошових коштів, що дає змогу зосереджувати готівкові грошові потоки в певних касах і знижує ризики несанкціонованих операцій із ними.

Операції з платіжними картками здійснюються з використанням платіжних терміналів каси, з'єднаних із реєстратором розрахункових операцій (РРО) і включаються у фіскальний звітний чек. Касові операції оформляються касовими ордерами, видатковими відомостями, розрахунковими документами, документами за операціями із застосуванням електронних платіжних засобів (платіжні картки), іншими касовими документами, отже, операції з платіжними картками підлягають

внутрішньому аудиту під час здійснення внутрішнього аудиту касових операцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз нормативно-правових актів [3–8] і досліджень таких науковців, як Ф.Ф. Бутинець [1], Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча [2], В.Я. Савченко [9], В.П. Суйц, А.Д. Шеремет [11], Б.Ф. Усач [10] та ін., із даного питання свідчить про те, що проблемам внутрішнього аудиту касових операцій у такому розумінні приділяється мало уваги. Це пов'язано з тим, що касові операції історично здійснювалися тільки готівковими коштами. Сьогодні поряд із традиційними касовими операціями (розрахунки готівкою) все більшого розповсюдження набувають платіжні операції (розрахунки платіжними картками), які, на нашу думку, доцільно розглядати в рамках внутрішнього аудиту касових операцій. До того ж раніше діюча система контролю касових операцій включала процедури зовнішнього і внутрішнього контролю, що, безумовно, забезпечувало зниження ризику суттєвого викривлення інформації про касові операції. Зовнішній контроль із певною періодичністю здійснювали кредитні установи щодо своїх клієнтів. Внутрішній контроль над касовими операціями покладено на керівника установи та головного бухгалтера. Нині зовнішній контроль більшою мірою став формальним. Практика свідчить, що підприємства, які здійснюють у своїй діяльності касові операції разом із платіжними операціями, не завжди можуть вирішити проблеми, що виникли й пов'язані з організацією і веденням їх обліку, що надає значимий, а іноді істотний вплив на формування інформації в бухгалтерській звітності. Усі ці передумови зумовили актуальність вибраної теми дослідження.

Постановка завдання. Мета статті полягає в аналізі особливостей внутрішнього аудиту касових операцій, методології внутрішнього аудиту, ризиків викривлення інформації у бухгалтерській (фінансовій) звітності щодо касових операцій та розробленні пропозицій щодо вдосконалення організації внутрішнього аудиту касових операцій на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організація і методика внутрішнього аудиту касових операцій повинні здійснюватися з урахуванням того, що операції з платіжними картками не належать до касових операцій відповідно до нормативних документів: Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [5]; Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням [6]; Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» [8]. Слід усвідомлювати суттєвість різниці між термінами «касові операції», «платіжна операція», «розрахункова операція». Під час здійснення внутріш-

нього аудиту касових операцій на підприємствах сфери торгівлі, громадського харчування та послуг на відміну від інших підприємств виникає нагальна потреба у перевірці операцій за платіжними картками спільно з касовими операціями.

Для ефективного проведення аудиту, у тому числі касових операцій, аудитор зобов'язаний належним чином планувати свою роботу, підготувати загальний план і програму, беручи до уваги такі чинники, як: діяльність підприємства; зміни кадрового складу; інформація про попередні перевірки; система внутрішнього контролю; межі ризику певного виду діяльності; суттєвість і ризику; характер, обсяг аудиторських процедур; координація, напрям роботи учасників групи, поточний контроль і перевірка виконаної ними роботи; інші аспекти. Вочевидь, що під час формування загального плану аудиту та програми ці чинники розглядаються і приймаються до уваги на рівні бухгалтерської, фінансової звітності у цілому, а для підготовки розділу «Аудит касових операцій» – на рівні даного сегменту.

Під час проведення первинного аудиту потрібно розширити процес планування, передбачивши додаткові процедури. Аудитор повинен установити, чи робить вплив специфіка діяльності підприємства на аудит касових операцій. Водночас аудитор необхідно враховувати, що підприємства, які не здійснюють розрахунки з населенням, як правило, всі операції з грошовими коштами проводять безготівково, з використанням рахунків у банках. Для отримання грошових коштів під звіт на господарські потреби, на відрядження такі підприємства найчастіше використовують окремий банківський рахунок з оформленням платіжної банківської картки. У цьому разі аудиторі необхідно отримати достатні аудиторські докази, що операції з використанням платіжної картки здійснюються відповідно до нормативно-правових актів і підприємством застосовуються належні засоби контролю.

Також аудиторі необхідно проаналізувати, чи мають місце ризики суттєвого перекиривлення інформації в бухгалтерській, фінансовій звітності в частині касових операцій за розрахунками готівкою та (або) платіжними картками. Слід урахувати такі види ризиків:

1) невчасне, неповне відображення операцій із готівкою, характеризується викривленням сальдо грошових коштів, у частині готівки на звітну дату, оборотів за звітний період. Джерела інформації: бухгалтерська звітність та внутрішні документи підприємства, баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про рух грошових коштів;

2) некоректне відображення фактів господарського життя під час оплати платіжними картками через термінал каси, характеризується викривленням сальдо рахунків, оборотів на бухгалтерських рахунках обліку грошових коштів у дорозі, обліку

розрахунків із дебіторами і кредиторами. Джерела інформації: бухгалтерська звітність та внутрішні документи підприємства, баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про рух грошових коштів, примітки до фінансової звітності;

3) некоректна організація аналітичного обліку розрахунків готівкою, платіжними картками або його відсутність, характеризується викривленням сальдо рахунків, оборотів на бухгалтерських рахунках обліку грошових коштів, грошових коштів у дорозі, обліку розрахунків із дебіторами і кредиторами. Джерела інформації: бухгалтерська звітність та внутрішні документи підприємства, баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про рух грошових коштів, примітки до фінансової звітності;

4) некоректна організація синтетичного обліку оплати платіжними картками, характеризується викривленням сальдо рахунків, оборотів на бухгалтерських рахунках обліку оплати платіжними картками, у тому числі грошових коштів у дорозі, обліку розрахунків із дебіторами і кредиторами. Джерела інформації: бухгалтерська звітність та внутрішні документи підприємства, баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про рух грошових коштів, примітки до фінансової звітності.

Внутрішні документи включають планові, звітні, нормативно-регламентні документи.

Природно, існують й інші ризики під час перевірки касових операцій (видача грошових коштів під звіт, нюанси облікової політики та ін.). Під час оцінки ризиків аудитор повинен брати до уваги ефективність системи внутрішнього контролю підприємства. Аудитор повинен володіти знаннями про систему внутрішнього контролю, необхідними для проведення аудиту, і використовувати їх для виявлення можливих викривлень під час розгляду чинників, які впливають на ризики суттєвого викривлення інформації, а також під час планування характеру, термінів, обсягу аудиторських процедур на рівні бухгалтерської, фінансової звітності у цілому і на рівні сальдо рахунків, груп однотипних операцій, інформації, яка буде розкрита в частині касових операцій. Для оцінки системи внутрішнього контролю над касовими операціями аудитор проводить її тестування. Одним із напрямів оцінки системи внутрішнього контролю за касовими операціями є перевірка інформації на паперових та електронних носіях. Тести для оцінки системи внутрішнього контролю касових операцій можуть бути використані під час розроблення відповідних робочих документів аудитора із зазначенням обов'язкових реквізитів відповідно до внутрішньофірмових стандартів аудиту на підприємстві; на завершення повинен бути зроблений висновок про ступінь ефективності системи внутрішнього контролю в частині касових операцій, відповідності положень елементів облікової політики вимогам нормативно-правових актів.

Процедури перевірки по суті проводять для отримання достатніх аудиторських доказів, на основі яких аудитор формує думку про достовірність бухгалтерської, фінансової звітності. Процедури перевірки по суті включають детальні тести сальдо рахунків, груп однотипних операцій, інформації, яка буде розкрита, й аналітичні процедури. Заздалегідь аудитор повинен отримати від керівництва підприємства перелік усіх платіжних терміналів каси, з'єднаних із реєстратором розрахункових операцій, наявних у підприємства, із зазначенням марки платіжних терміналів каси, реєстратора розрахункових операцій, виробничого, реєстраційного номерів, відмітки про наявність книги обліку розрахункових операцій, розрахункових книжок, дати реєстрації в контролюючому органі за основним місцем обліку підприємства як платника податків, місцезнаходження (структурний підрозділ), ступеня використання (експлуатується, знаходиться в запасі), іншої інформації.

Аналітичні процедури за касовими операціями включають установлення тотожності:

- аналітичного, синтетичного обліку за бухгалтерськими рахунками 30 «Готівка», 31 «Рахунки в банках», 33 «Інші кошти», оборотно-сальдової відомості і бухгалтерської, фінансової звітності;

- даних облікових реєстрів, в яких систематизовано бухгалтерські записи з обліку операцій касових, платіжним карткам, книгам обліку розрахункових операцій, розрахунковим книжкам;

- сум виданих із каси грошових коштів для здачі в банк і зарахованих на поточний рахунок підприємства;

- сум виданих із каси інкасаторам та врахованих за дебетом рахунку 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті», а також примірником супровідної відомості до сумки з готівковою виручкою (готівкою), квитанцією до прибуткового документа банку на внесення готівки, чеком платіжного терміналу;

- сум, урахованих за кредитом рахунку 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» і зарахованих на рахунок підприємства.

Крім того, сума на початок робочого дня повинна відповідати сумі на кінець попереднього робочого дня як у Книзі обліку розрахункових операцій, так і у фіскальному звітному чеку. Очевидно, що це правило може бути застосоване на будь-яку дату за винятком випадків виходу з ладу реєстраторів розрахункових операцій, що повинно підтверджуватися квитанцією або актом із записом до відповідного розділу експлуатаційного документа представником центру сервісного обслуговування [7]. Виконуючи аналітичні процедури, аудитор перевіряє, чи дотримуються підприємством вимоги до оформлення книги обліку розрахункових операцій, відхилення від зазначених норм свідчать про низьку ефективність системи внутрішнього контр-

олю та пов'язані з нею ризиками, що підлягають аналізу та оцінці на предмет суттєвості викривлення інформації в бухгалтерській, фінансовій звітності. Під час виявлення невідповідностей аудитор повинен виконати додаткові процедури, у тому числі отримати роз'яснення від співробітників підприємства, за необхідності – консультацію юриста, а також установити, чи є вони результатами систематичних викривлень, оцінити на предмет суттєвості, всеосяжності, необхідності модифікації думки в аудиторському звіті.

Проводячи детальні процедури по суті, аудитор використовує інформацію з облікових реєстрів, що відображають касові операції, які формуються на основі бухгалтерських записів. За підсумками внутрішнього аудиту касових операцій аудитор робить висновок про ступінь достовірності відповідних показників, відображених у бухгалтерській, фінансовій звітності на звітну дату, що включають сальдо, обороти за рахунком 30 «Готівка». За сегментом «Аудит касових операцій» аудитор формує пакет робочих документів, звіт за результатами аудиту керівнику аудиторської перевірки, керівництву підприємства, представникам його власників.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, за результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки та рекомендації. Насамперед, аудитору необхідно враховувати специфіку аудиту касових операцій, у тому числі розрахунки платіжними картками, для оцінки можливих ризиків викривлення інформації в бухгалтерській, фінансовій звітності і використовувати їх під час тестування системи внутрішнього контролю підприємства. Виконуючи процедури перевірки по суті, аудитор повинен проводити збір достатніх аудиторських доказів у контексті передумов підготовки бухгалтерської, фінансової звітності, з огляду на специфіку сегмента аудиту каси, шляхом виконання аналітичних процедур, детальних тестів, систематизувати й узагальнювати отримані аудиторські докази для формування думки про достовірність бухгалтерської, фінансової звітності в аудиторському звіті.

Необхідні подальші дослідження внутрішнього аудиту касових операцій за напрямками оцінки системи внутрішнього контролю, перевірки правильності вибраної облікової політики, правильності та доцільності видачі грошових коштів під звіт й документального оформлення цих процесів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит : підручник. Житомир : Рута, 2002. 672 с.
2. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту : підручник. Київ : Каравела, 2012. 544 с.
3. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства

фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1373-15> (дата звернення: 05.04.2019).

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 05.04.2019).

5. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні : Постанова Правління Національного банку України від 29 грудня 2017 р. № 148. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (дата звернення: 05.04.2019).

6. Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням : Постанова Правління Національного банку України від 05 листопада 2014 р. № 705. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14> (дата звернення: 05.04.2019).

7. Порядок реєстрації та ведення розрахункових книжок, книг обліку розрахункових операцій : Наказ Міністерства фінансів України від 14 червня 2016 р. № 547. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0920-16> (дата звернення: 05.04.2019).

8. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 06 липня 1995 р. № 265/95-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 05.04.2019).

9. Савченко В.Я. Аудит : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2006. 328 с.

10. Усач Б.Ф. Аудит : навчальний посібник. Київ : Знання, 2007. 231 с.

11. Шеремет А.Д., Суйц В.П. Аудит : учебник. Москва : ИНФРА-М, 2017. 375 с.

REFERENCES:

1. Butynets F. F. (2002) *Audyt* [Audit]. Zhytomyr: Ruta. (in Ukrainian).
2. Kulakovska L. P., Picha Yu. V. (2012) *Orhanizatsiia i metodyka audytu* [Organization and method of audit]. Kyiv: Caravela. (in Ukrainian).
3. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Metodychni rekomendatsii shchodo zapovnennia form finansovoi zvitnosti" [Methodical recommendations for completing the forms of financial statements: the order of the Ministry of Finance of Ukraine] (28.03.2013) no. 433. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1373-15> (accessed 05 April 2019).
4. Natsionalne Polozhennia (Standart) bukhhalter-skoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti" [National Accounting Standard 1 "General Requirements for Financial Statements": Order of the Ministry of Finance of Ukraine] (07.02.2013) no. 73. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (accessed 05 April 2019).
5. Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy "Polozhennia pro vedennia kasovykh operatsii u natsionalnii valiuti v Ukraini" [Regulation on the con-

duct of cash transactions in the national currency in Ukraine: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine] (29.12.2017) no. 148. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17> (accessed 05 April 2019).

6. Postanova Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy "Polozhennia pro poriadok emisii elektronnykh platizhnykh zasobiv i zdiisnennia operatsii z yikh vykorystanniam" [Regulation on the procedure for issuing electronic payment facilities and transactions with their use: Resolution of the Board of the National Bank of Ukraine] (05.11.2014) no. 705. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14> (accessed 05 April 2019).

7. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Poriadok reiestratsii ta vedennia rozrakhunkovykh knyzhok, knih obliku rozrakhunkovykh operatsii" [Procedure for registration and maintenance of settlement books, account-

ing books for settlement operations: Order of the Ministry of Finance of Ukraine] (14.06.2016) no. 547. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0920-16> (accessed 05 April 2019).

8. Zakon Ukrainy "Pro zastosuvannia reiestratoriv rozrakhunkovykh operatsii u sferi torhivli, hromadskoho kharchuvannia ta posluh" [On the Application of Registrars of Settlement Operations in the Sphere of Trade, Catering and Services: Law of Ukraine] (06.07.1995) no. 265/95. *Verkhovna Rada of Ukraine*. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80> (accessed 05 April 2019).

9. Savchenko V. Ya. (2006) *Audyt* [Audit]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian).

10. Usach B. F. (2007) *Audyt* [Audit]. Kyiv: Znannya. (in Ukrainian).

11. Sheremet A. D., Suyts V. P. (2017) *Audit* [Audit]. Moscow: INFRA-M. (in Russian).

Semenets Alina

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Accounting,
Audit and Economic Analysis
Kharkiv Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

Shum Mykhailo

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Head of Department of Accounting, Audit and Economic Analysis
Kharkiv Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

Briantseva Daria

Student
Kharkiv Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

SOME ASPECTS OF INTERNAL AUDIT OF CASH TRANSACTIONS AT ENTERPRISES

Currently, economic entities in the process of carrying out financial and economic activities, along with traditional cash transactions are actively using new forms of payment, such as payment cards. Cash transactions are issued by cash orders, expense statements, payment documents, transaction documents using electronic means of payment (payment cards), and other cash documents, therefore, payment card transactions are subject to internal audit during internal audit of cash transactions. The organization and methodology of internal audit of cash transactions should be carried out taking into account the fact that operations with payment cards do not apply to cash transactions in accordance with regulatory documents.

The purpose of the article is to analyze the specifics of internal audit of cash transactions, the methodology of internal audit, the risk of information distortion in accounting, financial reporting on cash transactions and the development of proposals to improve the organization of internal audit of cash operations at enterprise.

The article is devoted to the peculiarities of internal audit of cash transactions in cash and payment cards. Sources of audit evidence, tests of controls, analytical procedures are considered.

In order to effectively conduct an internal audit of cash operations, the auditor needs to conduct a high-quality, high-level planned work. The result of the work is the preparation and approval of the audit plan and program. In preparing the planning documents, the following factors are taken into account: the enterprise's activities and its scope; personnel composition, its qualifications and movement; information about previous checks and their results; internal control and audit system; accounting system and accounting policies; risk boundaries of certain activities; materiality and acceptable risks; the nature and extent of audit procedures; coordination and direction of work of members of the audit team; current and final quality control of the work performed and other aspects.

The necessity of reviewing the planned work and audit procedures during the initial audit is substantiated.

An analysis of the risks of material misstatement of information in the internal, accounting, financial reporting regarding cash transactions has been carried out. Performing analytical procedures, the auditor checks whether the company complies with the requirements for registration of the book of accounting of settlement operations. Deviations from these standards indicate a low efficiency of the internal control system and the risks associated with it.

The auditor needs to take into account the specifics of the audit of cash transactions, including payments by payment cards, to assess the possible risks of distortion of information in the accounting, financial reporting and use them when testing the internal control system.

The article may be useful for practitioners, accounting, control and audit departments at enterprises related to the accounting and control of cash transactions. The results of the study have a certain value in the educational process in the preparation and advanced training of personnel for accounting, control and audit.

The paper explores current issues of accounting and internal audit of cash transactions at Ukrainian enterprises in modern conditions.